

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Openbaring 2, 1 - 7
Ochtenddienst / middagdienst

Broeders en zusters, in deze dienst mag ik u de blijde boodschap van de Here Jezus verkondigen aan de hand van de eerste brief die Johannes moest schrijven aan de zeven gemeenten van Klein-Asia. Die eerste gemeente was die van Efeze. Daarin leren we waar de Here Jezus op let in de dienst van zijn kerk. Over die dienst willen we straks, na votum en zegengroet zingen met de woorden van Psalm 66, de verzen 5 tot 7. Maar we zullen deze dienst beginnen met het belijden van onze afhankelijkheid van de Here. En uit eerbied voor de Here zullen we daarbij gaan staan.

1. **Votum**
2. **Zegengroet**
3. **Zingen : Psalm 66 : 5 en 7**
4. **Schuldbelijdenis door het zingen van Gezang 17 : 1 – 3**
5. **Genadeverkondiging**
6. **Amenlied : Gezang 17 : 4 en 5**
7. **Gebed om zegen over de dienst**
8. **Schriftlezing : Handelingen 19 : 21 – 40**
9. **Tekst : Openbaring 2 : 1 – 7**
10. **Zingen : Lied 92 : 1 en 4**
11. **Lezing van de wet**
12. **Zingen : Psalm 119 : 60 en 64**
13. **Dankzegging en gebed**
14. **Collecte**
15. **Slotzang : Psalm 63 : 2**

Middagdienst

- 1. Votum**
- 2. Zegengroet**
- 3. Zingen : Psalm 66 : 5 - 7**
- 4. Gebed voor de opening van het Woord**
- 5. Schriftlezing : Efeziërs 5 : 1 – 21**
- 6. Zingen : Psalm 119 : 60, 62 en 64**
- 7. Tekst : Openbaring 2 : 1 – 7**
- 8. Geloofsbijdenis op de wijs van Gezang 3**
- 9. Dankzegging en gebed**
- 10. Slotzang : Lied 262 : 1 - 3**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

We gaan vandaag een begin maken met de zeven brieven die de Here Jezus aan de apostel Johannes heeft gedictieerd. Brieven die dus het precieze woord van de Here Jezus bevatten. Het zijn brieven van Hem, de Koning van de kerk. Het zijn brieven van Hem die in zijn liefde voor deze kerk, zijn leven heeft gegeven in de dood aan het kruis. Dat is iets wat we heel goed in het achterhoofd moeten houden bij het lezen en overdenken van deze brieven. Onze Here heeft ze gestuurd vanuit zijn liefde voor zijn gemeenten. Ook als Hij scherp is, is Hij scherp vanuit zijn liefde en zorg voor ons.

De eerste brief die de Here Jezus dicteert is een brief voor zijn gemeente in Efeze. Efeze is de stad die het dichtst bij Patmos ligt, waar Johannes verblijft. En Efeze was niet zo maar een stadje. Nee, na Rome, Alexandrië en Antiochië was het de vierde stad van het Romeinse rijk. De stad had 250.000 inwoners en had een beetje dezelfde functie als Rotterdam. Het was een heel belangrijke plaats voor de doorvoer van allerlei goederen naar het achterland van Klein-Asia. Het huidige Turkije. Verder lag de stad aan een belangrijke karavaanroute die naar de Eufraat voerde. Een belangrijke rivier in het huidige Irak. Verder deden veel mensen op doorreis de stad aan: handelslieden, militairen, ambtenaren en niet te vergeten toeristen.

Maar de overeenkomsten met Rotterdam gaan nog verder. Want net als in Rotterdam woonden er ontzettend veel allochtonen. Er woonden onder andere Grieken, Joden, Egyptenaren, Foeniciërs, Perzen en Romeinen. Waar Rotterdam vanwege het feit dat het in de Tweede Wereldoorlog voor een groot deel in plat gebombardeerd bijna geen belangrijke historische gebouwen heeft, daar had Efeze gebouwen die bekend waren bij heel veel mensen. Het beroemdste gebouw was de tempel van Artemis. Die was in 356 v. Chr. gebouwd en was 109,5 meter lang en 49,5 meter breed. Dat is anderhalf keer zo groot als de dom van Keulen. Zeg maar de afmetingen van een flink voetbalveld. Het gebouw had 127 marmeren zuilen waarvan er 36 met goud en juwelen waren belegd. Maar dat was niet het enige belangrijke gebouw. Keizer Augustus heeft heel veel overheidsgebouwen laten neerzitten. Ook stond er een groot amfitheater waar 24.000 toeschouwers konden zitten. Keizer Nero heeft dit theater later nog verder laten uitbreiden. Jaarlijks vonden er ook allerlei sportevenementen plaats en werd er ook opgetreden door gladiatoren.

De verering van Artemis bepaalde natuurlijk heel sterk het godsdienstige leven in de stad. Maar ook de verering van de keizer was erg belangrijk in de stad. Zoals we uit Handelingen 19 weten waren veel inwoners van Efeze niet blij met de prediking van de blijde boodschap van de Here Jezus. De zilversmeden die veel geld verdienden met de verkoop van hun miniaturen van de tempel van Artemis zagen deze prediking als een bedreiging voor hun werk en de positie van Artemis. De christelijke gemeente van Efeze had in die stad dus niet een heel makkelijk bestaan. Dat ter inleiding over de stad waar deze gemeente leefde en kerkte. We zullen nu gaan letten op de inhoud van de brief. Een brief waarin de Here Christus de gemeente met name op twee punten aanspreekt.

1. **Hij prijst de gemeente om hun trouw in de strijd om het evangelie zuiver te houden.**
2. **Hij vermaant de gemeente om weer terug te keren tot zijn eerste liefde.**

We zullen dus eerst zien hoe de Here Christus de gemeente prijst om hun trouw in de strijd om het evangelie zuiver te houden. Ik had het daarnet al over de liefde van de Here Christus voor zijn gemeente. Heel duidelijk stelt de Here Jezus Zich hier aan de gemeente van Efeze voor als een Heer die nabij is. In iedere brief haalt de Here iets van zijn verschijning naar voren. De verschijning zoals Johannes die heeft gezien en heeft beschreven in Openbaring 1, vers 12 tot 17. We hebben daar al bij stil gestaan op Oudejaarsavond. De Here Jezus stelt Zich voor als Hij die de zeven sterren in zijn rechterhand houdt, die tussen de zeven gouden kandelaren wandelt. De zeven gouden kandelaren staan symbool voor de zeven gemeenten. Zeven gemeenten die op hun beurt weer staan voor al de gemeenten van de Here Jezus in de wereld. Tussen die gemeenten wandelt Hij en zeven sterren houdt Hij in zijn hand. De zeven sterren die voor de zeven engelen van de gemeenten staan. En hoewel we niet precies weten hoe we die engelen moeten zien, één ding is duidelijk, deze engelen, deze bodes hebben te maken met de verkondiging van de blijde boodschap in de gemeenten. Die engelen zijn in Christus' hand als teken dat Hij daarover waakt en daarvoor zorgt.

Deze aanwezigheid van de Here Jezus in het midden van zijn gemeenten, maakt ook dat niemand hoeft te twifelen aan de woorden van Hem als Hij zegt: Ik weet uw werken en inspanning en uw volharding ... "Ik weet", zegt de Here Christus. De Here heeft zijn informatie niet van horen zeggen. Hij heeft ook maar geen vermoedens of maar wat

indrukken. Nee, de Here Jezus weet waar Hij over spreekt. Zoals de Here altijd weet hoe het met zijn gemeenten staat. Zo weet de Here Jezus ook hoe het bij ons is. Over ons als gemeente heeft Hij ook een duidelijk onderbouwd oordeel.

In zijn oordeel begint de Here de gemeente van Efeze te prijzen. Te prijzen omdat ze zo trouw zijn in het bestrijden van valse leer en valse leraars. Zelfs als dat negatief commentaar opriep, hield de gemeente vol in het bestrijden van deze mensen en hun valse leer. Zelfs toen er mensen kwamen die zeiden dat ze apostelen waren, hebben zij zich niet klakkeloos aan deze mensen overgegeven, maar ze hebben deze mensen beproefd. En toen bleek dat het geen apostelen waren, hebben zij hen verdreven. Ook prijst de Here Jezus hun in vers 6 over hun haten van de werken van de Nikolaiëten. Werken die de Here Jezus ook zelf haat. Gezien de informatie in Openbaring 2, 14 en 15 leerden deze Nikolaiëten dat het geen probleem is wanneer je als christen meedoet aan de afgodendienst. Blijkbaar waren er in de gemeente mensen die aan de ene kant wel christen wilden zijn, maar aan de andere kant het heidense leven niet echt wilden opgeven. Of dat voorkwam uit het plezier dat men aan deze heidense offerfeesten beleefde of dat men wilde voorkomen dat ze allerlei lastige vragen zouden krijgen van hun omgeving zouden krijgen, weten we niet. Uiteindelijk doet dat er ook niet zoveel toe. Want hoe je het ook wendt of keert, het blijft verraad aan de Here Jezus. Hij die alles heeft gegeven, maar ook alles vraagt. Je kunt niet én christen zijn en meedoen aan de feesten ter ere van goden die geen goden zijn. De Here Jezus is dus dankbaar voor het feit dat de gemeente van Efeze wakker is en zich verzet tegen valse leraars en valse leer.

Het is goed om dit te zien en vast te houden. In de hele kerkgeschiedenis zijn er groepen geweest die zich af hebben gezet tegen broeders en zusters die zo vasthouden aan de ware leer. Dat vinden ze maar moeilijk doen en vervelend doen. Als je maar van de Here Jezus houdt, dan is het goed. Niet de leer maar de Heer, is hun favoriete uitspraak. Maar de Heer laat hier ons zelf zien, dat Hij van zo'n tegenstelling niet wil weten. En dat laat zich ook eenvoudig verklaren. Zelfs de jongens en meisjes begrijpen dat. Als je tegen je pappa zou zeggen: "Pappa als ik van u hou, hoef ik dan niet op mijn tafelmanieren te letten?" Wat zou je vader dan zeggen? Zou hij zeggen: "Als je van mij houdt, dan geeft het niet als je smakt en boeren laat aan tafel"? Natuurlijk niet. Ik denk dat je vader zegt: "Als je echt van mij houdt, dan houd je je ook aan mijn regels". Zo is het ook met de Here Jezus. Wat is dat voor liefde voor de Here Jezus? Wat is het voor liefde die

zegt: “Ik hou van je, maar wat je gezegd hebt, dat vind ik niet zo belangrijk.” Dat is geen echte liefde. Want echte liefde baadt zich niet alleen in de liefde van de ander of in het idee van de liefde. Bij liefde voor de Here hoort ook gehoorzaamheid. Dat heeft de gemeente van Efeze goed begrepen. Zij bleef trouw aan het Woord en de dienst van de Here. Dat in de eerste plaats.

We zullen in de tweede plaats zien hoe de Here Christus de gemeente vermaant om weer terug te keren tot zijn eerste liefde.

Maar de Here Jezus is aan de andere kant ook teleurgesteld. Ze zijn wel trouw aan zijn leer. Maar er is toch mis met het hart van de gemeente. Want de Here Jezus heeft tegen ze dat ze hun eerste liefde verzaakt hebben. En Hij voegt eraan toe: gedenkt dan, van welke hoogte u gevallen bent en bekeer u en doe weer uw eerste werken. Er is dus maar niet sprake van een kleine tekortkoming. Ze zijn diep gevallen. Gedenkt van welke hoogte u gevallen bent. De gemeente is dus iets kwijt geraakt wat heel belangrijk is in de ogen van de Here Jezus. Je mag zelfs zeggen: onmisbaar is. Ze zijn hun eerste liefde kwijt geraakt.

Wat moeten we ons daarbij voorstellen? Het einde van vers 5 helpt ons wat verder. Waar de Here Jezus ze oproept om weer hun eerste werken te doen. Het gaat om de eerste liefde, de eerste werken. Het gaat dus om liefdewerken die ze in het begin wel deden, maar nu niet meer. Het gaat dus om de broederliefde als uiting van liefde tot Christus en tot elkaar. Het gaat dus om dingen waarover Paulus de gemeente in zijn brief ook heeft vermaand. Als hij bijvoorbeeld schrijft dat ze moeten wandelen in de liefde. Of als hij schrijft dat ze moeten wandelen als kinderen van het licht. Want de vrucht van het licht bestaat in louter goedheid en gerechtigheid en waarheid.

En zulk soort werken van liefde ziet de Here Jezus tegenwoordig te weinig in de gemeente van Efeze. Niet de leer maar de Heer. Dat is niet juist, zo hebben we gezien. Maar wel de leer, maar niet de Heer, dat kan ook niet. De kruistocht voor de waarheid is ten koste gegaan van de broederliefde. Blijkbaar is dat mogelijk. Dat je zo hard voor het zuiver houden van de leer werkt, dat je de liefde kwijt raakt. Hoe vaak is dat niet zichtbaar geworden in de geschiedenis van onze Gereformeerde Kerken in Nederland? Ook in het heel recente verleden van onze kerken. Bij de Afscheiding van de mensen rond Reformanda. Van beide kanten is daar gebrek aan liefde geweest. De mensen van Reformanda zitten zo vast in hun strijd om de Gereformeerde waarheid, dat ze broeders

verdacht hebben gemaakt en hebben afgeschreven. Aan de andere kant, zijn er ook reacties geweest op de Afscheiding die getuigen van bijzonder weinig liefde. Waar mensen het nodig vonden om deze mensen van de Afscheiding te laten weten dat ze blij zijn dat ze weg zijn. Dat is ook geen liefde.

Maar laten we nog wat dichterbij huis blijven en naar onszelf kijken. We zijn een gemeente die niet voorop loopt bij vernieuwingen. We gaan over het algemeen wel overwogen te werk als we iets anders gaan doen in de eredienst of in het leiden van de gemeente. We houden ons aan afspraken die we met onze zusterkerken gemaakt hebben. We zijn geen gemeente waar allerlei experimenten worden gedaan en telkens weer proefballonnetjes worden opgelaten. We proberen telkens terug te gaan naar het Woord van de Here als het gaat om de vraag wat we zullen doen. Ook waken we over de prediking van het evangelie. Of die trouw gebeurt. Of de dominee maar niet zomaar wat roept of zijn eigen mening loopt te verkondigen. De catechisaties worden trouw bezocht door de ambtsdragers om te kijken of de jeugd van de kerk niet op dwaalwegen wordt geleid. Zonder onszelf op de borst te kloppen mogen we zeggen dat we trouw zijn in het bewaren van het Woord van onze Here.

Maar hoe zit het met onze liefde, broeders en zusters? Ik zeg bewust niet “eerste liefde”. Wij zijn geen zendings- of evangelisatiegemeente. We staan in een heel lange traditie van Christelijke kerken in Nederland. Dus ik kan niet in die zin over eerste liefde en eerste werken spreken. Maar ondanks dat kunnen we ons best iets voorstellen bij een “eerste liefde”. De meesten van ons zijn wel eens verliefd geweest. De meesten van ons kennen dat gevoel wel, dat je vol bent van iemand. Alles voor die ander wil doen. Niet liever wil dan bij hem of haar zijn. Dat je vol enthousiasme over die ander praat.

Is er bij ons enthousiasme voor de Here Jezus? Zijn wij graag bij Hem? Hebben wij lief die Hem lief zijn? Hebben wij dus onze broers en zussen in Jezus Christus lief? Of kan het ons niet schelen hoe het met ze staat? Zijn wij van harte bereid om elkaar te vergeven omdat wij zoveel vergeving hebben ontvangen en elke dag weer ontvangen? Zijn wij ook bereid uit liefde voor Christus en zijn gemeente onszelf te bevragen? Als wij persé willen dat er iets in de kerk verandert of dat persé niet willen. Durven wij onszelf te bevragen waarom wij dat zo willen? Is dat uit liefde voor Christus en onze broers en zussen of is dat ten diepste omdat wij het zelf zo graag zo willen houden of veranderd

willen zien? Want als we de zuivere leer vasthouden en de zuivere kerkregering, maar we hebben de liefde niet, dan zijn we als schallend koper of als een rinkelende cimbaal. Zal de Here blij met ons zijn als wij zuchtend en steunend naar de kerk gaan? Wat voor voorbeeld geven wij dan aan onze kinderen? Kinderen zien deze dingen vaak heel scherp. Ze zie heel goed of wij uit sleur naar de kerk gaan, Bijbel lezen en bidden. Of dat ons hart daarbij is. Begrijpt u me goed: ik pleit niet voor een opgeklopt vrolijk christendom. Een christendom dat doet of alle problemen als sneeuw voor de zon verdwijnt als je maar in Jezus gelooft. Een christendom dat ook liever over zonden zwijgt. Want dat bederft de stemming maar. Ik pleit voor een eerlijk christelijk leven. Een leven dat de dingen niet mooier voorstelt dan ze zijn. Een leven dat ook eerlijk is over eigen tekortkomingen en misstappen. Maar dat tegelijk haar ware vreugde vindt in de liefde van de Here Jezus. In de liefde die Hij bewezen heeft door een kind van ons te worden en zijn leven voor ons te geven. In de liefde die Hij bewijst door elke dag bij zijn Vader voor ons te pleiten. In de liefde die Hij bewijst door vandaag weer zijn blijde boodschap in ons midden te laten verkondigen. In de liefde die Hij bewijst door ons te wijzen op onze goede punten, maar ook door ons te wijzen op onze tekortkomingen. Met het doel dat wij ons bekeren tot Hem. En werken gaan doen die passen bij zijn liefde. Zodat wij weer vol worden van Hem. Bij Hem willen zijn en bij allen willen zijn die Hem lief zijn. En wie daar aan wil werken kan dat maar op één manier doen. Wie de liefde in zich wil voelen. Die moet zich verdiepen in onze Here en zijn liefde voor ons.

En laten we oppassen deze woorden van de Here Jezus in de wind te slaan. Want de waarschuwing van de Here Jezus aan de gemeente van Efeze is zeer ernstig. Want Hij waarschuwt de gemeente dat als zij zich niet bekeren Hij hun kandelaar van zijn plaats zal wegnemen. De gemeente zal verdwijnen. En dat is ook gebeurd. De Here Jezus kan Zich van ons afkeren als wij ons van Hem afkeren.

Daarom eindigt de Here Jezus ook met de waarschuwing: wie een oor heeft, die hore, wat de Geest tot de gemeenten zegt. Hier zijn we een kleine verschuiving. Had de Here Jezus de gemeente tot nu toe in haar geheel aangesproken, nu spreekt Hij ieder lid van de gemeente aan. Ieder die dit woord hoort, draagt verantwoordelijkheid. Laat ieder die dit hoort, luisteren en doen wat de Here vraagt.

En ieder die zich bekeert en zich gaat oefenen in de liefde van Christus, die zal de Here Jezus zelf te eten geven van de boom van het leven, die in het paradijs van God is. Het

is de boom van het eeuwige leven. Een boom die in het paradijs staat en waar cherubs over waken, opdat zondaars daar niet van eten. Maar waar straks, als de Here Jezus is terug gekomen al de gelovigen van te eten zullen krijgen en eeuwig zullen leven.

Laten wij dan luisteren en dit Woord van onze Here Christus tot ons door laten dringen en serieus nemen. Dan zullen we overwinnen en eten van deze boom. Maar wat zeker zo belangrijk is. Dan zullen we de vreugde van het leven in de liefde van de Here Jezus ervaren. En dat niet alleen straks. Maar ook vandaag en morgen al.

Amen